

Andrea Winklerová

Z trávy

Teprve až když vstoupím nohou na louku, přejede má ruka zlehka přes vysokou trávu, pohladí ji po špičkách, a já zdvihnu hlavu a řeknu *ano opravdu, má ruka, má zřetelně skutečná ruka*. Možná si zastrčím vlasy za ucho, abych si mohla ještě lépe představit odpověď, temný hlas z vysoké trávy mířící k obloze, který při některých slovech téměř odumře. Po celou cestu ke stromu nebude ruka dělat nic jiného, a já také ne. Půl nebo jeden celý dlouhý kilometr, kdy se strom ode mě nevzdaluje ani nepřibližuje, budu říkat *má ruka, má zřetelně skutečná ruka*, a každou chvíli si budu zastrkávat vlasy za ucho v očekávání odpovědi. Až vstoupím nohou na louku, což už se nedá dlouho oddalovat, do samé zeleně, nic než zeleně, připomene mi zeleň ploty a keře zahrady, směrem k níž a od níž jsem se ve své houpačce vznášela a přitom volala: *Moře, vidíte? A slyšíte, jak píská loď, která za chvíli zakotví v přístavu? Jako bych nevěděla, že to byl vlak vjíždějící na nádraží, že nádraží bylo jedno z nejmenších na světě a zvuk, který vlak vyslal do zahrady, se bezmála zachytil v křoví, které ji obklopovalo. Loď, slyšíte připlouvat loď? Tak jsem mluvila, zatímco jsem si pletla zelenou s modrou, a tak jsem se houpala, směrem k někomu, kdo stál blízko, třebaže byl z kamene a čapka mu sklouzávala do čela. Vždycky tam zůstával, nikdy neodcházel, voda mu stékala po lících a nevsakovala se do kůže, nezbarvila ji doruda ani neprosolila. Kolem něho jsem nějakou chvíli jako ptáček hopsala, od parapetu ke stolu, od stolu ke komodě, abych dolila víno, a později ven z pokoje, po schodech nahoru až pod střechem. Líbí se mi zůstávat tady, kde straší, líbí se mi spát nahoře, kde mi naháníš strach. A pak ještě jednou neztratit nohu! Sem doléhá šum moře, šumí i do rovnoměrného klepání železné tyče na zavřené dveře. Vždy tam ještě jednou dojdu, nemohu jinak, i tady, kde nechávám ruku zlehka přejíždět po špičkách vysoké trávy, zdvím hlavu a volám *má ruka, má zřetelně skutečná ruka*. Má ruka se spolu se mnou přiblíží ke stromu, vyšplhá po kmeni a po kůře, možná ale bude chtít provádět něco jiného, možná se ovine kolem provazu a bude vědět, co dělat, totiž nic, skoro nic. Ted' pokládám nohu na cestu, jdu a jdu a zastrkávám vlasy za ucho, abych mohla, snad, ještě lépe slyšet temný hlas vycházející z trávy a mířící k obloze. Jemu jsem jednou kladla otázku za otázkou: *Víš ještě, že -? Vzpomínáte si, jak jste pro mě přišel -?* Ptát se na něco takového hlasu, ozvěny, nic víc! Obracet se k ozvěně, jako by se mohla proměnit zpátky v tělo s jasnými obrysy, po nichž může ruka tak opravdově klouzat, jako tady po hrotech trávy! Občas mi pak přeroste až k ústům a nosu, skoro přes uši. To pak teprve*

šumí a připomíná mi klepáním, které je všude kolem a v tom šumění ještě hlasitější, abych zaryla patu hlouběji do půdy, protože z hlasu se najednou stane dutina, do které se položím. Dutina daleko venku, s malou škvírou, jíž proniká světlo? Do níž vnořím ruku, aby mi stěna vrátila klamavé zdání, náznak stínu? Tak bych mohla hlas slyšet zřetelněji, tak by mi jistě dal odpověď: Chtěla bys zase jednou mluvit z těla? Chtěla bys cítit kolem sebe kůži, vlasy, ruku, zřetelně skutečnou ruku? Ozve se smích jako tehdy ve spánku, hlasitý, ječivý, vzdálený veškerému kňučení, k němuž snad potom přece nikdy nedošlo. To zůstane jako všechno ostatní, jako loď, která byla vlakem, vrzání dřeva za houpání sem a tam, a voda, která stékala po lících a perlila, jako by kapky byly z kamene. *Každá kapka celé moře, věřte mi! Každý tón z téměř nejmenšího nádraží světa: volání na plot! Podívejte se skrz něj a nevidíte nic než vítr, který způsobuje všechnen ten pohyb, povlávání vlasů, přesuny nohou, dlouhý šál kolem krku, všechno to kolébání pro nic!* Ten, kdo hrál lva, zůstal ležet v písku a kňučí kolem mě, kňučí nad vším tím nedorozuměním, nad tím, že příliš často a příliš hlasitě řval. Nad tím, že jsem příliš často znovu přicházela, přes to řvání, které mě mělo varovat? Takový návrat stupňuje strach a ochromuje toho, kdo je zvyklý vloudit se do uší všech, aby mu hned nato jako někomu úplně jinému padla hlava na talíř. Chce zmizet, jinam než já? A úplně z mého obzoru? Že pak neřeknu vy ani ty, prostě už nic? A neuslyším žádný hlas, žádný hlas z trávy směrem k obloze, žádnou ozvěnu, které bych odpovídala, do níž bych mísila mé pobroukávání. Je těžké jít dál po své cestě bez tohoto hlasu, bez jeho ozvěny, po cestě vysokou travou ke stromu, abych na něj vylezla, rozhlédla se do dálky, do velké dálky a někde tam v zeleni rozpoznala barevný puntík, oddechující tělo, které se protahuje směrem ke slunci a je tolik, tolik živé. Pak bych z rukou utvořila trychtýř, aby šepot zesílil a místy se trochu, opravdu jen trochu pozvedl: loď! Pískot, který ohlásila loď, ke mně přiletěl od lokomotivy z šedého dávnověku, do mé zahrady, a otevřel jednu bránu za druhou pro tebe, když jsi byl ještě strašně, strašně daleko, ještě ani mrak nebo stín. Pouhý tón, zvuk, vír mezi vlakem a lodí, pro mě, když v mžiku seskočím z houpačky a rozběhnu se po pevné půdě k plotu, abych skrze něj svými očima namalovala obzor, po němž ke mně připlouvá vor. To tak musí být! To mě zachrání, to mi pomůže zůstat venku a později uslyšet na půdě strašidlo. Vychází také z toho šumění? Opadnutí vln v písku? Ted', doslova v tomhle okamžiku stál tvůj dům ve vzduchu, stál nakreslený do vzduchu a vábil mě, dávno předtím, než jsem tě potkala, než jsme si hráli na lva a ptáka, na lva a mouchu, a pak už si vůbec nehráli. Zda se mohu ještě jednou zeptat, *kňučíte ještě?* Zda ještě jednou uvěřím svým větám, řeknou-li ty nebo vy, pro mé otázky po téměř žádné odpovědi? Aby hlas nikdy úplně neodumřel, když tak ztichne. Aby kolem mě jeho ozvěna zůstala, mumlání z trávy mířící k obloze, klepání ze šumu, který mi už jen stěží někdy stiskne hrudní koš a na krátký, kratoučkový okamžik vezme dech. Jistě tudy nejdu poprvé, jistě to všechno zase slyším znovu. Přejíždím zlehka rukou po trávě a říkám *má ruka*, má zřetelně skutečná ruka. Nic než tenhle dotek, ted', nic kromě tohoto doufání, ted'. Nic kromě téhle chůze, krok po kroku směrem ke stromu, s někým, kdo schází a bude ještě dlouho scházet,

možná vždycky, možná vždycky vždycky. I kdybych seděla v koruně a předstírala, že mohu tam nahoře toho, kdo schází, dát k lepšímu, kdybych řvala ze všech sil jako lev, nepřišel by. Právě tehdy ne. Komu by se také chtělo slyšet se v někom jiném a přitom se úplně ztratit? To raději dávám krok po kroku pozor na cestu, na mrak, který nade mnou putuje se mnou, na stín, který se plouží za mnou, jako by o mě měl strach, jako by mě musel chránit, dokonce i tady. Zastrčím si vlasy za ucho svou zřetelně skutečnou rukou, a prosím zemi pode mnou, abych si vzpomněla na průvan, na vítr, který vyvolalo houpání, komihání nohou sem a tam směrem k plotu a od něj. Opravdu, byl jsi mi plotem a ještě spíš mezerou v něm, a byls tím, kdo stál vedle a považoval za neskutečnou vodu, kapající z vlastního oka. Vůbec ne do tváře z kamene! To mi umožnilo znovu a znovu začínat. Začínat říkat ty, začínat říkat vy, a znovu a znovu na okamžik poklázat za naléhavý a pravdivý příběh, který ke mně s tebou přišel. Osud toho, kdo nemá na vybranou? Komu to nedá a otevře bránu a zavolá do mého pohybu, jak je tady všechno zjevně zelené, a po modré nikde ani stopy. A žádné šumění, nanejvýš harašení listí ve větru! Jen seskočit už nemohu, nemohu seskočit z houpačky, už nemohu následovat volání a věřit přitom mlčení na cestě, že vede přímo do vašeho domu u moře, kde je možné mluvit s rybami. Ryby jsou pryč a sůl na rtech taky, a ať jdu a jdu kamkoli, teď, můj hlas se už skoro nemísí do tvého a neztrácí se v něm. Víš ještě, že -? Vzpomínáš si na tu jízdu, na nekonečnou jízdu z místa na místo, a na toho, kdo mi do ruky nevtiskl nic než kámen? *A rychle, utíkej, řekl, utíkej, než už vůbec nebudeš moct. Chceš opravdu slyšet ten pravidelný úder do dveří na půdě, strašidlo, které nikdo nepředvádí?* A zadržet dech a zkusit, zda se tam, kde přebývá tvůj strach, uchová šumění? Tvůj tebou opuštěný strach, tvé tebou opuštěné tělo, tvůj příběh, který se mi vplížil do vlasů, který mi nalehl na hrudní koš, který mi, jak víří kolem mě v prachových částicích, stěží někdo uvěřit. Že ke mně předtím dolétl tón, vlak, loď, mezerou v plotě! Že on mě k tobě zavolal, že mi nakreslil do vzduchu tvůj dům, úplně tak, jako by stačilo udělat nepatrný krok a vstoupit do něj! Tam bych mohla být ptákem, mouchou, tam bych mohla stát u okna a smát se, když se shromážděná společnost povoláných bleskově na všem shodne. A občas skočit tam a sem, dolít vína a ještě se tiše zasmát, protože všem se zdám být tak zasněná, vůbec ne z tohoto světa. Na zdraví! Co je to popadá, že stále ještě jdu a jdu, směrem ke stromu, že moje ruka zlehka přejíždí po trávě a já ji volám, *svou zřetelně skutečnou ruku*. Nepochybuji o ničem, vážení hosté z dřívějších dní, o ničem! Nejspíš jsem si to přála jinak, i kdybych šla takhle sto let a nehnula se z místa, obkreslovala bych prstem otisk své nohy a později ho držela jako list v rukou. Stopu za stopou zarýt patu pevně do půdy, aby vyhloubila dutinu pro svůj hlas, pro ozvěnu ozvěny a nic víc. Jako by to nebylo nic! Jako by všechno to houpání pro nic opomíjelo kňučení lva! Ten bude mít stepi dost a položí se u vody, mnohem později a ještě později. Nebyl zvyklý na to, že tatáž přijde zase jinak. Jak vytrvalá chůze! Tam ke stromu, ke stromu, kde se ke mně sklánějí větve a pozvednou mě, celou. Kde můj zrak padne na oddechující barevný puntík v trávě, který tam už na mě dlouho čekal. *Dneska mě poznáváš? Já jsem pro tebe slyšela pískat loď a přijíždět vlak, na nejmenší nádraží*

světa. Běžela jsem k plotu a zavřela oči. Tak se obrátí list, určitě. Nic než tenhle dotek, ted', nic než naděje, ted'. Nic než má ruka, má zřetelně skutečná ruka, která na cestě ke stromu zlehka přejíždí po trávě a ví, že už toho mnoho nechce. Cítit provaz jako tenkrát, závan větru, sůl z vody, která perlí na ruce jako na úplně hladkém kameni. Opravdu jsem mluvila ke kameni? Opakovala jsem všechno, jako by mohla otázka za otázkou trochu rozvolnit ztuhlý rys v obličejí, strnulou čelist? Vystupňovalo to ještě obavu, obavu toho, kdo téměř ještě ve spánku strach rozmetal, strach před klepáním tyčí do dveří na půdě, strach před šuměním? - *Jen sen, nic víc, jen sen!* - A má noha, má noha, kterou už necítím, má noha, kterou musím naostřit? Ted' ne, ted' ne, ted' si zastrčím vlasy za ucho, aby hlas neodumřel a ještě něco stoupalo z trávy směrem k obloze. Aby mě něco táhlo zpět při chůzi dopředu a vyslalo na strom, později. Tam si přikryju oči rukou, ještě změklu dotekem stvolů trávy, dlouho se dívám nikam a nic nenacházím, ani nepatrnou stopu tebe, cestu, kterou bych mohla ještě jednou jít. Strom, dveře, plot, mezera - není v tom skoro žádný rozdíl, to všechno chce ode mě totéž, ted' pro jiné ted', vír prachu, tolik života. Pak se mi chůze změní opět v nekonečnou cestu z místa na místo, v cestu, na níž věřím mlčení, že mě přivede přímo do vašeho domu, vašeho domu u moře. To slyším, jen když si zastrčím vlasy za ucho, odtamtud dokonce doznívá mumlání povolaných a dřívějších hostů, těch slavnostně shromážděných kolem stolu, kteří ze mě udělali sen, temný hlas, který se při hopsání uklání. Mluví ještě? Kráčí ještě travou jako na ptačích nohách, odváží se ještě malého skoku? Jako já jednou z houpačky, jednou a mnohokrát, pokaždé když mě loď volala k vodě a vlak vjel na nejmenší nádraží světa! A ten tón mi nakreslil dům do vzduchu, dům, který jsem později považovala za tvůj, dům, kde jednou něčí hlava málem padla na talíř. Být tak unaven! Tak se z jednoho okamžiku na druhý znavit! Chtít zmizet? Nebýt nikým oslovován ve vlastním domě? Chtít, aby hlas odumřel, ozvěna ozvěny, která tak hlasitě duní do uší! Proto raději potichu, raději potichu přestat, poslouchat, poslouchat ruku, svou skutečnou ruku, která zlehka přejíždí po trávě, zapomíná se a zapomíná odpověď, kvůli níž si zastrkávám vlasy za ucho. Trvající cesta, mraky, které nade mnou putují se mnou, stín, který se plouží za mnou, jako by si o mě dělal starosti. Mám se za ním otočit a požádat ho, aby se už nebál? A poklesnout v ramenu, protože pak se musí zastavit. Já musím jít dál, ke stromu, a než vylezu po kmeni nahoru, opřít se o něj chvíli zády, abych se zklidnila a přestala přemýšlet o tom, co jsem měla v úmyslu. Co když mě oddechující tělo v trávě ještě jednou klame? Co když mě obličej, přivraccující se ke slunci, znovu a znovu oslňuje? Co když považuje mé volání, příjezd lodě, vjezd vlaku jen za ztracený tón z šedého dávnověku, který nemá ani dost síly, aby zvířil prach? Prach příběhu o jednom, který nemohl jinak než mi do vzduchu nakreslit dům, do modra, o němž tvrdil, že je zelené a nic než zelené, zelené jako ploty a keře kolem mě. Takový obraz oživit, do takového obrazu se probudit, jako by jiný neexistoval, jako by bydlet v takovém domě bylo nevyhnutelné. Padnu hned do stínu, který se ode mě neodpoutá, který zůstane u mě, třeba neviditelný. K němu se vrátím, až dospěju ke stromu a jeho špička se mi bude zdát nekonečně vzdálená. Mohla bych se pak

také postavit na ruce, nohy pevně opřít o kmen, zrudnout v obličeji a zatáhnout břicho. Sebrat všechny síly a vydat je pak, když tě vidím oddechovat v trávě, dám si ruce k ústům a už nevolám, slyšíš dnes loď a vlak z trávy směrem k obloze? Tón, který bezmála odumírá a ztišeně se mísí do klepání železných tyčí do dveří na půdě. Že je otevřeš místo mě! Tam nahoře pořád ještě straší a haraší, tam na tebe čeká šumění, tvůj strach. Ještě chvíli, ještě dlouhou chvíli, delší než potřebuji, abych přejela rukou po trávě a řekla *má ruka, má zřetelně skutečná ruka*. Má ruka, která ještě kolem sebe cítí provaz houpačky, z níž už dávno nemohu seskočit. Já už ani nemohu být ptákem, mouchou, sklánět se a hopsat, jako by o nic jiného nešlo. Když už to nepotrvá dlouho a já si nakonec nedokážu představit už ani kňučení? Když z mého obzoru zmizí úplně všechno, já, ty, pád hlavy na talíř, z čiré únavy, z rozpaků, že se to všechno opravdu stalo a nebylo jen náznakem stínu na zdi. Až zaryji patu více do půdy a ona mi vyhloubí dutinu pro můj hlas, pro ozvěnu, kterou nechci ztratit, pak přijde. Pojí mě s úplně prvním a nejkrásnějším klamem, s vlakem, který nebyl lodí, s nejmenším nádražím světa a s plotem, v němž šumělo a šumělo moře. Tam jsem běžela a dívala se skrz něj k obzoru, na kterém ke mně připlouval vor. To se tak muselo stát! To mě zachraňuje, když už nevidím vůbec nic a musím si naostřit nohu, vedle té, která nemůže popadnout dech a stále si chybí. Ted' možná ne, ted', kdy já už dávno nevím, kde se zdržuje. Snad v trávě? A žádný hrudní koš se nezdvihá a neklesá? Žádná vodní kapka nezbarví kůži doruda a neprosolí ji? A také ze stromu bude keř a nebude ke mně natahovat své větve? Co naplat, zastrčím si vlasy za ucho, abych si mohla odpověd' ještě lépe představit, zaprášený příběh o někom, jehož dům stál na okamžik ve vzduchu a kde já jsem později nepřišla k sobě. Ztratit se, ale říkat *má ruka, má zřetelně skutečná ruka*. Má ruka, která se později, až zeslábně, až něco povstane z trávy směrem k obloze, ovine kolem provazu houpačky a propojí mě s loukou, po níž ted' krok za krokem kráčím ke stromu. Tak vytrvalá chůze! Byla bych si to přála jinak, ale nemám pochyb o tom, že opět přijdu, abych přejela zlehka rukou po trávě a zastrčila si vlasy za ucho. Tak snad uslyším odpověd', když už se hlas zlomí a odmlčí. A zadržím dech, a ted' pro jiné ted', pro první klam, který předcházel tomu tvému: slyšíš ten tón, který ti otevírá bránu za branou, který mě vábí, abych seskočila z houpačky, podívala se skrz plot a na obzoru nakreslila dům, vor, obydlí na později.